

ÚVODNÍ INFORMACE

jaro 2017

PhDr. Lenka Gajzlerová, Ph.D.

SZ7MK_SP2P Speciální pedagogika 2

Kontakty

- PhDr. Lenka Gajzlerová, Ph.D.
 - **gajzlerova@ped.muni.cz**
 - konzultační hodiny
 - **dle individuální domluvy**

Informace o absolvování - ZKOUŠKA

- 4 kredity
- forma – scanovací testy /on-line testy
- termíny – budou v IS
- pro absolvování – nutná 70 % správných odpovědí
- okruhy – v IS

nná

Masarykova univerzita v Brně
Pedagogická fakulta

VÍTKOVÁ M

od do základů terminologie
pro speciální pedagogy

PhDr. Radoslava Šenkýřová

Strategie vzdělávání
žáků se speciálními
vzdělávacími potřebami
v inkluzivním prostředí
základní školy

Texty k distančnímu vzdělávání

Miroslava Bartoňová
Marie Vítková et al.

2002
BRNO

Brno 2016

inologie pro
BN 80-210-2996-

- ŠENKÝŘOVÁ, R. ...
speciální pedago
X

KAPITOLY
ZE SPECIÁLNÍ PEDAGOGIE

Jarmila Pipeková (ed.)

Inkluze

inkluzivní škola / inkluzivní vzdělávání

- Aby VŠECHNY děti chodily do školy rády č. 1
 - <http://www.youtube.com/watch?v=b0BG4KUa7ik&list=PL3Wv3QI6zULd3sUPLzsC6jkwql8bR0aod>
 - 0:40-1:40; 3:30-3:50
- Aby VŠECHNY děti chodily do školy rády č. 2
 - <http://www.youtube.com/watch?v=PqZE9WRoOrl&list=PL3Wv3QI6zULd3sUPLzsC6jkwql8bR0aod>
 - 0:50-1:30

inkluzivní vzdělávání

□ Inkluzivní vzdělávání není sci-fi

□ <http://www.youtube.com/watch?v=vwUjF-Qgm8w&list=PL3Wv3QI6zULd3sUPLzsC6jkwql8bR0aod&index=3>

■ 0:29-4:00

□ liga lidských práv – www.llp.cz

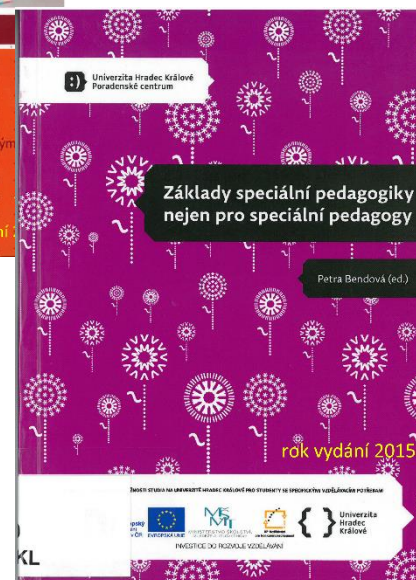
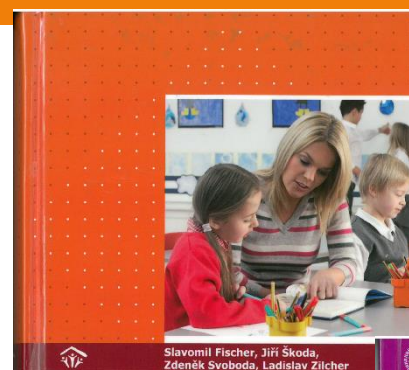
■ <http://llp.cz/publikace/jak-se-stat-ferovou-skolou-ii/>

■ <http://llp.cz/publikace/jak-se-stat-ferovou-skolou-i/>

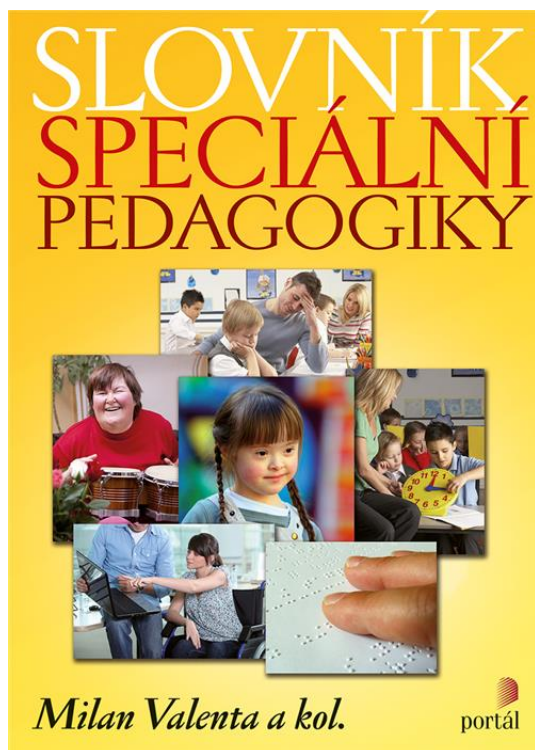
□ Čím chci být

□ <http://www.youtube.com/watch?v=-GWzgbF3QBU&list=PL3Wv3QI6zULd3sUPLzsC6jkwql8bR0aod>

Další publikace

Další publikace

Rok vydání 2015

Kurikulární dokumenty

- **Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání**
- **Školský zákon 561/2004 Sb.** ve znění pozdějších předpisů
 - **novela 82/2015 Sb.**
- **Vyhláška č. 72/2005,** ve znění vyhlášky č. ~~116/2011 Sb., a~~
~~vyhlášky č. 103/2014 Sb.~~ **197/2016 Sb.** o poskytování
poradenských služeb ve školách a školských
poradenských zařízeních
- **Vyhláška č. 27/2016 Sb.** o vzdělávání žáků se
speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných –
účinnost od 1.9.2016

1

Změny s novou legislativou

Budu chodit do stejné školy...

<http://www.youtube.com/watch?v=HKmn9FmH6So&list=PL3Wv3Ql6zULd3sUPLzsC6jkwqI8bR0aod>

Principy inkluzivního vzdělávání

4. 12. 2010

Všechny děti potřebují vzdělávání, které jim umožní rozvíjet vztahy a připravit je na život ve většinové společnosti. Inkluzivní školy mají potenciál nabízet ve výuce **rozmanitost a poskytnout prostor pro navazování přátelství, vzájemný respekt a porozumění**. Inkluze představuje proces, ne setrvalý stav, proto je inkluzivní škola vnímána jako **škola v pohybu**.

Inkluzivní vzdělávání lze stručně shrnout do následujících **principů**:

- **Všichni** žáci a pracovníci školy jsou **stejně důležití**.
- Žáci se **zapojují** do školní kultury, vzdělávacího procesu a komunity.
- Školní prostředí, politika a praxe se mění tak, aby byla zohledněna **různorodost žáků**.
- **Odstraňují se překážky** v učení a zapojují se všichni studenti, tedy nejen ti, kteří mají určité postižení či jsou označeni jako „studenti se speciálními vzdělávacími potřebami“.
- Rozdíly mezi studenty jsou vnímány jako **inspirace pro výuku**, nikoliv jako problém, který je třeba řešit.
- **Respektuje** se právo žáků na vzdělávání v místě, kde žijí.
- Dochází ke **zkvalitňování** škol pro potřeby žáků i učitelů.
- Podporují se vzájemně **prospěšné vztahy** mezi školami a okolní komunitou.
- Inkluze ve vzdělávání je jedním z aspektů **inkluze ve společnosti**.

Zdroj: Ukazatel inkluze: rozvoj učení a zapojení ve školách / T. Booth, M. Ainscow. CSIE, 2007.

□ <http://www.inkluzce.cz/clanek-491/principy-inkluzivniho-vzdelavani>

Zákon

- **Školský zákon č. 561 /2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů**
 - poslední novela - zákon č. **82/2015 Sb.**
 - § 16 Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami
 - § 116 Školská poradenská zařízení

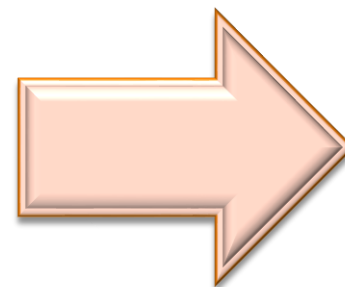
Označení odlišnosti

- žák s postižením, znevýhodněním - dříve
- dítě/žák se **speciálními vzdělávacími potřebami**
 - **dle zákona č.561/2004 Sb.** = dítě/žák se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním a dítě/žák mimořádně nadaný - dříve
 - NOVĚ „...osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpůrných opatření...“
 - + výčet § 16, odst. 9
 - **vyhláška č. 72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění vyhlášky č. **197/2016 Sb.**
 - **vyhláška 27/2016 Sb.** o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

+ výčet § 16, odst. 9 školského zákona

- „Pro děti, žáky a studenty...
 - s mentálním,
 - tělesným,
 - zrakovým nebo
 - sluchovým postižením,
 - závažnými vadami řeči,
 - závažnými vývojovými poruchami učení,
 - závažnými vývojovými poruchami chování,
 - souběžným postižením více vadami nebo autismem

...lze zřizovat školy, ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny
- východisko – v omezení zraku, sluchu, řeči, podpůrných a pohybových f-cí, inteligence, emocionality
- projev klinickým obrazem nebo chronickým onemocněním
- často v kombinaci

Vyhlášky

- **Vyhláška č. 72/2005 Sb., ve znění vyhlášky. č. ~~116/2011 Sb. a vyhl. č. 103/2014 Sb.~~ 197/2016 Sb.**
 - Poskytování a pravidla poskytování poradenských služeb
 - Účel poradenských služeb
 - Školská poradenská zařízení
 - Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)
 - Speciálně pedagogické centrum (SPC)
 - příloha č. 1 -5

Vyhlášky

- **Vyhláška č. 73/2005 Sb., ve znění vyhl. č. 147/2011 Sb. a vyhl. č. 103/2014 Sb. – platnost do 1.9.2016**
 - definují stupně podpůrných opatření, vyrovnávacích opatření
 - Mimořádně nadaní
 - Speciální vzdělávání
 - Individuální vzdělávací plán (IVP)
 - Asistent pedagoga

- **Vyhláška č. 27/2016**
 - podpůrná opatření
 - IVP, PIPP
 - Asistent pedagoga
 - Postup při poskytování PO 1. st. / 2.-5. st.
 - Vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona
 - Nadaní a mimořádně nadaní

Rámcové vzdělávací programy

RVP pro základní vzdělávání (leden 2016)

- část D; kapitola 8
 - ▣ vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
 - vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními (PO)
 - systém péče o žáky s přiznanými PO
 - podmínky vzdělávání žáků s přiznanými PO
- část D; kapitola 9
 - ▣ vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- definují podmínky vzdělávání

Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy vydala dne **22. února 2016 Opatření**, kterým se v souladu s § 4 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV). Je to další krok, kterým se naplňuje novela školského zákona posilující společné vzdělávání žáků v základních školách.

- nový text RVP účinný od 1. září 2016

Rámcové vzdělávací programy

RVP pro ZV s přílohou LMP

- vzdělávají žáky s lehkým mentálním postižením

Školy nebo třídy, jejichž školní vzdělávací program byl vydán v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání – přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením, **vedou tyto školní vzdělávací programy do souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, ve znění tohoto opatření, nejpozději do 1. září 2018.** Do doby uvedení školního vzdělávacího programu do souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, ve znění tohoto opatření, upravuje škola podmínky vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením podle jejich speciálních vzdělávacích potřeb a vychází zejména z tohoto Rámcového vzdělávacího programu.

RVP pro základní školu speciální

- vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením.

4

Podpůrná opatření

Podpůrná opatření - § 16, zákon 82/2015 Sb.

- **nezbytné úpravy** ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta
- **bezplatné** poskytování školou a školským zařízením

Podpůrná opatření spočívají v:

- poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče
- úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání, prodloužení studia
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob
- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- využití asistenta pedagoga, dalšího pedagogického pracovníka, tlumočníka, zapisovatele ...
- poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených – bezbariérovost

Podpůrná opatření

- **5 stupňů** podle organizační, pedagogické a finanční náročnost
 - Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení
 - Podpůrná opatření 2. až 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení
 - nutný písemný informovaný souhlas zákonných zástupců
 - 5. stupeň – vzdělávání v základní škole speciální
 - Poskytována samostatně, nebo v kombinaci různých druhů a stupňů

- **KATALOGY PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ – UPOL**
 - Systémová podpora inkluzivního vzdělávání
 - <http://www.inkluze.upol.cz/portal/vystupy>
 - <http://inkluzie.upol.cz/ebooks/katalog-vseobecny/katalog-vseobecny.pdf>

Podpůrná opatření 1. stupně

– příloha č. 1 vyhlášky č.27/2015 Sb.

- slouží ke kompenzaci mírných obtíží
 - ▣ pomalejší tempo práce
 - ▣ drobné obtíže ve čtení, psaní, počítání
 - ▣ problémy v zapomínání
 - ▣ drobné obtíže v koncentraci pozornosti atd.
- navrhují pedagogičtí pracovníci
- spolupracují s poradenským pracovníkem v škole
- bez normované finanční náročnosti
- zpracována školou v **plánu pedagogické podpory** (vzor příloha č. 3)
 - ▣ popis obtíží a SVP potřeb
 - ▣ podpůrná opatření 1. st.
 - ▣ stanovení cílů podpory
 - ▣ způsob vyhodnocování a naplňování plánu
 - ▣ podpis osob, které s ním byly seznámeni

Podpůrná opatření 1. stupně

– příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2015 Sb.

- **zahrnují** – metody výuky, úpravu obsahu a výstupů vzdělávání, organizaci výuky, hodnocení, intervence školy (přímá podpora učitelem, metodická podpora, navrhovatele a koordinátora opatření), pomůcky
- vyhodnocení po 3 měsících
- → případné doporučení PPP, SPC

Možnosti vzdělávání v současných podmínkách

- definuje vyhláška č. **73/2005** Sb. ve znění vyhlášky č. **147/2011** o vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných – **platnost do 1.9.2016**
- **Nově definuje vyhláška č. 27/2016 Sb. - § 19**
 - ▣ upřednostnění ve škole, která není zřízena pro žáky podle druhu znevýhodnění (§16 odst. 9 zákona) za využití podpůrných opatření → **ideálně ve škole hlavního vzdělávacího proudu**
 - ▣ pokud nepostačují → na základě doporučení PPP, SPC vzdělávání ve škole pro žáky podle druhu znevýhodnění (§16 odst. 9 zákona)
 - ▣ možnost vzdělávání žáků i s jiným druhem znevýhodnění (max. 1/4 z počtu žáků)
 - netýká se žáků s mentálním postižením

Videa a spoty

Překážka

CHODICILIDE.CZ

zajímavosti

- www.chodicilide.cz
- <http://chodicilide.cz/pro-ucitele/>

- <https://youtu.be/-QQV89b4y-M> – taxi
- <https://youtu.be/wvMEpRNobW8> - akrobacie
- https://youtu.be/6Rq_12gly4w - horolezec

- <https://youtu.be/YjQYLdAFgEA> - na zastávku - ZP
- <https://youtu.be/p26QUHhi28M> - překážka - ZP
- <https://youtu.be/6ZQf6U9Sagw> - autobus - ZP
- <https://youtu.be/MojJ2wLP4Eo> - nádraží - SP
- <https://youtu.be/DCzp-QTCiac> - komunikace - TP
- <https://youtu.be/UrB0ZuZbAUc> - plošina - TP
- <https://youtu.be/1z4Ocjo-9Pg> - exkurze - TP

7

Somatopedie

Edukace žáků s tělesným postižením

obor zabývající se výchovou a vzdělávání
jedinců s tělesným a zdravotním postižením

Film Do dna

<http://vimeo.com/34680196>

celkem 8:30

Oftalmopedie

Edukace žáků se zrakovým postižením

zabývá se výchovou, vzděláváním a rozvojem osob se zrakovým postižením

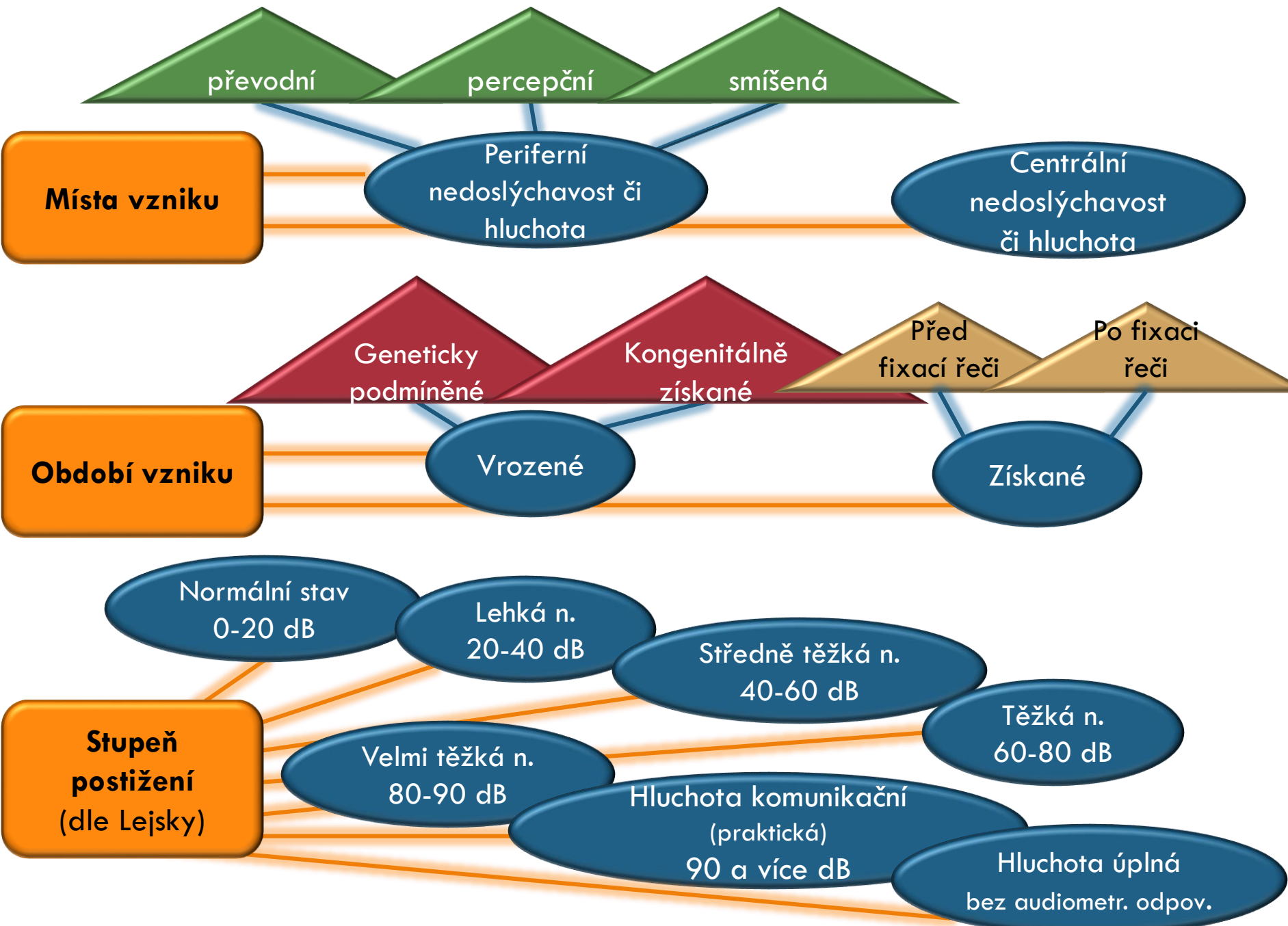
Video – Klíč – nevidomí a slabozrací

- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096060107-klic/211562221700001/video>

Surdopedie

Edukace žáků se sluchovým postižením

zabývá se výchovou, vzděláváním a rozvojem jedinců se sluchovým postižením

převodní

percepční

smíšená

Místa vzniku

Periferní
nedoslýchavost či
hluchota

Centrální
nedoslýchavost
či hluchota

Geneticky
podmíněné

Kongenitálně
získané

Před
fixací řeči

Po fixaci
řeči

Období vzniku

Vrozené

Získané

Normální stav
0-20 dB

Lehká n.
20-40 dB

Středně těžká n.
40-60 dB

Těžká n.
60-80 dB

Velmi těžká n.
80-90 dB

Hluchota komunikační
(praktická)
90 a více dB

Hluchota úplná
bez audiometr. odpov.

**Stupeň
postižení
(dle Leisky)**

Příklady zvuků (intenzita hluku)

<http://www.converter.cz/tabulky/hluk.htm>

Komunikační formy SP

- Český znakový jazyk + znakovaná čeština = **znaková řeč.**
- *Zákon o znakové řeči č. 155/1998 Sb.* → novela zákon č. **384/2008** Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob
 - *úplné znění z. 155/1998 ve znění změn z. č. 384/2008 (v úplném znění vyhlášen pod č. **423/2008**)*

Usnadňující vnímání mluvené řeči - neslyšící

□ kochleární implantát

- nitroušní elektronická smyslová náhrada, přenášející sluchové vjemy přímou elektrickou stimulací sluchového nervu uvnitř hlemýždě vnitřního ucha
- ohluchlým nebo dětem s oboustranným těžkým postižením sluchu s prakticky nevyužitelnými zbytky sluchu
- www.ckid.cz - Centrum kochleárních implantací u dětí
- <http://kochlear.cz/index.php?text=3-kochlearni-implantat-recovy-procesor>
- <http://www.novinky.cz/zena/deti/209362-sance-na-ziskani-noveho-pristroje-pro-neslysici-u-andreje-rostou.html>
 - CI u 13letého dítěte; 1:00 min
- Kochleární implantát může navrátit sluch (CI u malého dítěte)
 - <http://www.tvmedicina.cz/kategorie/logopedie> - 5:18 min

Další literatura

HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. 1. vyd.
Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0084-0.

